

ปาฐกถาพิเศษ
“เมืองไทยที่ข้าพเจ้าห่วงใย”
โดย พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ
ณ มหาวิทยาลัยพายัพ เชียงใหม่
วันเสาร์ ที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๗

เรียน อธิการบดี และผู้มีเกียรติ

ขอขอบคุณ อธิการบดีที่กรุณาให้เกียรติเชิญให้มาแสดงความคิดเห็นต่อผู้มีเกียรติ ณ ที่นี้ ผมภูมิใจมากที่มหาวิทยาลัยพายัพกรุณาระลึกถึงผม ผมจึงมีความยินดีมากและตอบรับด้วยความเต็มใจยิ่ง

อธิการบดีได้กรุณาเขียนบอกไปในหนังสือเชิญว่า มหาวิทยาลัยพายัพเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกของประเทศของเราที่กระทำพันธกิจด้านการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความรักของพระเจ้า ความเชื่อ ความศรัทธาของมนุษย์ต่อพระเจ้า และความเกื้อกูลกันของมนุษยชาติ และมหาวิทยาลัยมีอายุครบ ๓๐ ปี เมื่อ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จึงนับได้ว่า มหาวิทยาลัยนี้ได้สร้างคุณประโยชน์ต่อส่วนรวมมาเป็นเวลานาน และเป็นที่ยู่อากันทั้งในประเทศและต่างประเทศ

หวังว่า ผู้มีเกียรติ จะทราบชื่อหัวข้อที่อธิการบดีกรุณากำหนดให้ผมมาพูดแล้ว

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้คำนิยาม คำว่า “ห่วงใย” ว่า “ก.มีใจพะวงอยู่ มีทุกข์กังวลอยู่” คำว่า “พะวง” ว่า “ก.กังวล ห่วงใย” เพราะฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่า อธิการบดีประสงค์จะให้ผมบอกกับท่านทั้งหลายว่า ผม (ข้าพเจ้า) มีใจพะวงอยู่ มีทุกข์กังวลอยู่กับเมืองไทย อย่างไรก็ตามหรือ เรื่องใดบ้างขอเรียนว่า ผมห่วงใยเมืองไทยของผมและของท่านทั้งหลายมากเรื่องอยู่เหมือนกัน แต่จะขอนำมาพูด ณ ที่นี้เฉพาะเรื่องที่ผมเห็นว่า สำคัญและสมควรที่จะนำมาเล่าสู่กันฟัง ขอเน้นประโยคที่ว่า “**ผมเห็นว่าสำคัญและสมควร**” เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ท่านทั้งหลายในที่ประชุมนี้ อาจจะห่วงใยเมืองไทยไม่เหมือนกัน และไม่เหมือนกับผม อาจจะเห็นต่างกับผมถึงความสำคัญและความสำคัญของเรื่องที่ผมจะกล่าวต่อไป แต่ผมมั่นใจอย่างยิ่งว่า สิ่งที่เราท่านมีเหมือนกันคือคนไทยมีความห่วงใยชาติบ้านเมืองทุกคน

นับย้อนหลังไปแค่ พ.ศ. ๒๔๗๕ ถ้ามีคำถามว่า ประเทศของเรา พัฒนาใหม่ คำตอบก็คือ พัฒนาการว่าเจริญรุ่งเรืองใหม่ คำตอบ เจริญรุ่งเรือง แต่ถ้าถามว่า พัฒนาและเจริญรุ่งเรืองใหม่ มากไหม เร็วไหม คนไทยพอใจไหม ถูกทิศทางไหม คำตอบจะแตกต่างกันมาก เพราะขึ้นอยู่กับมุมมอง ความคิดเห็นและอื่น ๆ อีกหลายปัจจัย

ขอเรียนท่านทั้งหลายในเบื้องต้นเสียก่อนว่า ที่จะพูดให้ฟังต่อไปนี้ ผมได้มาจากการค้นคว้าบ้าง และจากประสบการณ์บ้าง ผมไม่ใช่นักวิชาการ การบรรยายของผมไม่ใช่การบรรยายทางวิชาการจึงไม่น่าจะนำไปอ้างอิง

ดังที่ได้เรียนแล้วว่า ผมเป็นห่วงชาติบ้านเมืองของเราหลายอย่าง ต่อไปนี้ คือเรื่องที่ผมเห็นว่าสำคัญและสมควร นำเป็นห่วง

ขอเริ่มต้นด้วย

ความยากจน

ในอดีตเขาเรียกประเทศของเราว่า ประเทศด้อยพัฒนา ปัจจุบันนี้ เขาและเรา เรียกประเทศของเราว่า ประเทศกำลังพัฒนา จะเรียกอย่างไร ความยากจนของประเทศไทยก็คงมีอยู่ และความเห็นส่วนตัวของผม ความยากจนคือปัญหาที่สำคัญที่สุด ใหญ่ที่สุด แก้ไขยากที่สุด และมีความเร่งด่วนสูงสุด ถ้าเราแก้ปัญหาความยากจนได้ ปัญหาอื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น จะลดความรุนแรงลงจนเป็นปัญหาที่ง่าย และแก้ไขได้ในที่สุด ความยากจนจะก่อให้เกิดอุปสรรค และปัญหาต่าง ๆ มากมาย คนจนจะมีการศึกษาน้อย มีปัญหาเรื่องสุขภาพและที่อยู่อาศัย มีปัญหาเรื่องว่างงาน หรือหางานทำไม่ค่อยได้ เพราะวุฒิต่ำ มีปัญหาเรื่องเลี้ยงดูครอบครัว บุตรหลาน มีโอกาสน้อยกว่าคนไม่จน ฯลฯ

ผมขอเล่าให้ท่านทั้งหลายฟังว่า ในชีวิตรับราชการของผมส่วนใหญ่ วนเวียนอยู่ต่างจังหวัด ผมจึงได้เรียนรู้ความทุกข์ยากของชาวบ้านบ้าง แต่ที่ผมเรียนรู้ความยากจนชัดเจนจริง ๆ เมื่อผมไปรับราชการภาคอีสาน (๒๕๑๖ - ๒๕๒๐) ผมไม่อยากเชื่อและไม่เชื่อเลยว่า คนไทยจะยากจนถึงขนาดนี้ ถ้าผมได้เห็นด้วยตนเอง ในช่วงเวลานั้น เขาจนจริง ๆ ครบถ้วนทั้งหลาย บางครอบครัวไม่มีเงินเลย ฉะนั้น ตั้งแต่บัดนั้น ผมคิดว่า ผมพบปัญหาใหญ่ที่สุดของชาติบ้านเมืองของเราแล้ว ผมจึงพยายามอย่างยิ่งที่จะช่วยคนไทยให้จนน้อยลง ด้วยวิธีต่าง ๆ เท่าที่ผมจะมีและสามารถทำได้ แม้บัดนี้ก็ยังทำอยู่ และจะทำต่อไปไม่หยุด

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๕ นายกรัฐมนตรีทักษิณ พูดว่า จะทำให้คนไทยหายจนภายใน ๖ ปี ผมดีใจเป็นที่สุด และภาวนา ขอให้ประสบผลสำเร็จ คนไทยจะได้มีชีวิตที่ดีขึ้น อันเป็นความปรารถนาอันยิ่งใหญ่ของพวกเราทุกคน

ปัจจุบันนี้ รัฐบาลได้เริ่มแก้ไขปัญหาคความยากจนแล้ว โดยทำเอกสารฉบับหนึ่งชื่อ “การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน” เป็นเอกสารที่น่าสนใจมาก ในเอกสารนั้น นิยามความยากจนเป็น ๒ ความหมาย

๑. ความหมายทั่วไป ความยากจน หมายถึง ความยากจนในเชิงเศรษฐกิจ (Monetary Dimension) นั่นคือพิจารณาที่ระดับรายได้ หรือฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล ว่ามีรายได้ไม่เพียงพอกับการดำรงชีพได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำ หรือมีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐานคุณภาพชีวิตขั้นต่ำที่ยอมรับในแต่ละสังคม

๒. ความหมายในปัจจุบัน ความยากจนมิได้จำกัดเฉพาะความขาดสนทางเศรษฐกิจหรือรายได้สำหรับการยังชีพเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความยากจนเชิงโครงสร้างที่เกิดจากความขาดสนในหลายๆ ด้าน ทั้งขาดการศึกษา ขาดทรัพยากร ขาดที่ดินทำกิน การรักษาพยาบาล ขาดโอกาสอื่นในการพัฒนาคน และขาดการเข้าถึงบริการต่าง ๆ ของรัฐ อันนำไปสู่ความไม่เสมอภาค และเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

โปรดสังเกตว่า ความยากจนทำให้คนจนขาดหลายอย่างทีพึ่งได้จากรัฐ อันนำไปสู่ความไม่เสมอภาค และเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม...เป็นคนจนเสียเปรียบคนไม่จนและคนร่ำรวยทุกทาง

จากเอกสารฉบับที่อ้างถึง กำหนดการวัดความยากจน จาก

๑. ใช้เกณฑ์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ซึ่งเป็นเกณฑ์วัดรายได้ของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดเกณฑ์รายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ ๒๐,๐๐๐ บาทต่อปี (ประมาณ ๑,๖๖๐ บาท/เดือน)

๒. การวัดความยากจนเชิงสัมบูรณ์ (absolute poverty) คือ การวัดความยากจนโดยคำนวณความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิตของครัวเรือนออกมาเป็นตัวเงิน เรียกว่า เส้นความยากจน (poverty line)

สภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้แบ่งเส้นความยากจน เมื่อ ๒๕๔๕ (ใช้ข้อมูลรายได้เมื่อ ๒๕๓๕) โดยถือเอารายได้ของคนยากจน อยู่ที่ ๙๒๒ บาท/เดือน จากตัวเลขนี้ ในประเทศของเรา จะมีคนยากจน ๖ ล้านคน หรือ ๑๐% ของประชากร ต่อมาเมื่อ ๑๕ ก.ย. ๔๗ คุณสมชัย จิตสุชน นักวิจัยผู้ได้รับมอบหมายจากสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และด้วยความร่วมมือของ UNDP ได้ชี้แจงต่อสาธารณะว่า สภาพพัฒนาจะปรับเส้นความยากจนใหม่ ให้สอดคล้องสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน จาก ๙๒๒ บาท/เดือน เป็น ๑,๑๖๓ บาท/เดือน ถ้าใช้ตัวเลขใหม่ ประเทศไทยจะมีความยากจน ๙ ล้านคน หรือ ๑๕% ของประชากร การปรับตัวเลขใหม่ไม่ได้หมายความว่า เราจะมีคนจนเพิ่มขึ้น คนยากจนมีเท่าเดิม และยังคงอยู่อย่างเดิม

ประเทศไทยมีประชากรอยู่ที่เส้นความยากจน ๓% ถือว่า ประเทศนั้นไม่ยากจน

ในเอกสาร การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน ฉบับที่กล่าวมาแล้ว กำหนด Roadmap (ไม่แก้แปลเป็นไทย) การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนไว้เป็น ๓ ระยะ

ระยะที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๔๗) เป็นขั้นตอนการบูรณาการแนวคิด จดทะเบียน สำหรับตรวจสอบ

วิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และเร่งแก้ปัญหาความเดือดร้อนที่สำคัญของประชาชน โดยเฉพาะการแก้ปัญหาหนี้สิน การจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ ที่ทำกิน น้ำ ที่อยู่อาศัย การส่งเสริมอาชีพ และการมีงานทำ

ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๔๘ - ๒๕๔๙) เป็นขั้นตอนการขยายผล การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ ของประชาชนให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว

ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๑) เป็นขั้นตอนการสร้างความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาความยากจน และปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้อง

รัฐบาลได้ดำเนินการจดทะเบียนคนยากจน มีประชาชนจดทะเบียนกับกระทรวงมหาดไทยกว่า ๘ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘ ของประชากรของประเทศ คนยากจนกว่าร้อยละ ๘๐ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง

รัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน (ศตจ.) ศตจ.ได้กำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจน โดยสรุปดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์พระราชทาน คือ เติดหลักการพัฒนาและน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจน

๒. ยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ มี ๕ ประการ

๒.๑ แสดงความมุ่งมั่นของรัฐบาลที่มีปณิธานอันแน่วแน่จะแก้ไขปัญหาความยากจนให้หมดสิ้น

๒.๒ ขจัดปัญหาเร่งด่วนที่ได้สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนมาอย่างยืดเยื้อยาวนาน

๒.๓ แก้ปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การศึกษากฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ มิให้เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาความยากจน

๒.๔ สร้างระบบคุ้มครองและประกันทางสังคม เพื่อส่งเสริมคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส

๒.๕ พัฒนาระบบราชการในทุกระดับมิให้เป็นภาระต่อประชาชนและประเทศชาติ

ยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนที่รัฐบาลจัดทำและดำเนินการอยู่ขณะนี้ดูดีมาก ควรจะ
ปรับมือให้ อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์ของผม พอพูดได้ว่า องค์กรของเราแทบทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็
ภาครัฐและเอกชน จะเก่งกล้าสามารถมากในการวางแผน แต่การนำแผนไปสู่การปฏิบัติค่อนข้างจะไม่เก่ง
ผมคิดว่าเรื่องนี้ หลายฝ่ายเป็นห่วงและกังวลแทนรัฐบาลอยู่มาก และโดยที่ปัญหาความยากจนเป็นปัญหา
สำคัญและรุนแรงมาก เราท่านจึงน่าจะช่วยกันให้ความสนใจ และสอดส่องดูแลเรื่องนี้โดยใกล้ชิด

ผมเคยพูดไว้หลายครั้งในหลายที่ว่า เพื่อแก้ปัญหาความยากจน เราจะต้องนำ ๓ อย่างไปมอบให้กับ
คนยากจน คือ ๑. การศึกษา ๒. การมีงานทำ ๓. การมีสุขภาพดี ทั้ง ๓ เรื่องนี้ ยากทั้งนั้น แต่จำเป็นและสำคัญ
จะต้องดำเนินการโดยด่วน ขอพูดซ้ำอีกครั้งหนึ่งในวันนี้

ผู้มีเกียรติ ครับ

การจะทำสิ่งใดให้บรรลุผลตามปรารถนา นอกจากจะต้องมีแผนที่ดีและเป็นไปได้ สามารถนำไปปฏิบัติ
ให้สำเร็จได้ ตามหลักและวิธีการที่มีระบบกำหนดไว้อยู่แล้ว ยังมีตัวแปรสำคัญนอกตำราอีกตัวหนึ่งนั่นคือ
“ความรัก” ความรัก คือ ความหอมหวาน ความรื่นรมย์ ความปรารถนาดีต่อกัน ความห่วงอาทร ซึ่งกันและกัน
ถ้าเรารักคน รักองค์กร เราก็พร้อมที่จะทำให้คนที่เรารักมีความสุข ให้องค์กรมีความเจริญมั่นคง ยอมเหนื่อย
เพื่อคนและองค์กรที่เรารัก เห็นได้ชัดเจนจากการที่เราทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อความรักที่เรามีต่อพ่อแม่ สามีหรือ
ภรรยา บุตรธิดา การแก้ปัญหาความยากจนก็ทำนองเดียวกัน ผู้แก้ปัญหาจะต้องรักและปรารถนาดีต่อคน
ยากจน ไม่รังเกียจว่า คนยากจนสกปรก เหม็นสาบ บ้านเรือนรกรุงรังพูดจาไม่ไพเราะ กล่าวอีกอย่างหนึ่ง คือ
ต้องใช้ “ใจ” ของเราร่วมทำงานด้วย เพื่อให้เกิด “ความสนุก” และ “ความสุข” ผมขอเรียนว่า ถ้าเราไม่รัก
คนยากจน ไม่รักงานแก้ปัญหาความยากจน ทำเพราะได้รับมอบหมาย หากเป็นเช่นนั้น ความสำเร็จน่าจะอยู่
ไกลมาก ไกลจนน่าเป็นห่วงทีเดียว

ผมขอยืนยันเรื่องนี้ เพราะเคยนำไปใช้ได้ผลมาแล้ว

ผมอ่านพบในหนังสือพิมพ์ Bangkok Post ฉบับ ๒ ตุลาคม หน้าข่าวกีฬา คุณ Wenger ซึ่งเป็น
ผู้จัดการทีมฟุตบอล Arsenal พูดถึง นาย Wayne Rooney นักฟุตบอลหนุ่มราคา ๒๓ ล้านปอนด์ ว่าการเป็น
นักฟุตบอลที่ดีต้องปฏิบัติตนหลายอย่าง คุณ Wenger พูดว่า “There is only one thing to be answered -
how much do you love to play the game? If you have that love then you can easily sacrifice
the rest.”

ความรัก แก้ปัญหาได้ชะงัดจริง

มีเอกสารฉบับหนึ่ง ชื่อว่า “การรายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของประเทศไทย
พ.ศ. ๒๕๔๗” จัดทำโดยคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับผู้ประสานองค์การ
สหประชาชาติแห่งประเทศไทย เอกสารนี้เกิดขึ้นจากการที่ประเทศไทยได้ให้การรับรองปฏิญญาแห่งสหัสวรรษ
(Millennium Declaration) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งถือเป็นพันธกิจของประชาคมโลก (๑๘๙ ประเทศลงนาม
ในปฏิญญา) ในการพัฒนาคน ปฏิญญาดังกล่าวเป็นที่มาของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium
Development Goals - MDG) ปฏิญญานี้ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก ๘ ข้อ และในข้อที่ ๑ ของ ๘ ข้อ คือ

ขจัดความยากจนและความหิวโหย แสดงให้เห็นประจักษ์ชัดว่า ปัญหาความยากจนเป็นเรื่องใหญ่ สำคัญยิ่ง ประชาคมโลกจึงให้ความสนใจมาก

เด็ก – อนาคตของชาติ

คือเรื่องที่ผมห่วงใยอีกเรื่องหนึ่ง เราพูดกันเสมอมาว่า เด็กคืออนาคตของชาติ เราพูดถูก เราพูดถึงคำที่ยิ่งใหญ่มาก มีความสำคัญมาก เพราะเด็กไทยคือผู้ที่กำลังเติบโตเพื่อดูแลประเทศของเราจริง ๆ และโดยตรง กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการสร้างอนาคตของชาติ โดยกำหนดเป้าหมายโครงการ ยุทธศาสตร์และนโยบายการศึกษา กำหนดให้ทุนทางสังคมร่วมมือกับกระทรวงเพื่อสร้างเด็ก

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เสนอรายงานฉบับหนึ่ง คือ “รายงานคุณลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของเยาวชนรุ่นใหม่” โดย รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน เป็นเอกสารที่น่าสนใจมาก ผู้เขียนได้เสนอการบูรณาการคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมโลกกับสังคมไทยให้สมดุลกันอย่างเหมาะสม งดงาม มีเอกลักษณ์ มีชาตินิยมที่ถูกต้อง เรียนรู้และปรับตัวเองได้ในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากการรวบรวม สังเคราะห์ และวิเคราะห์ จึงประมวลคุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์ ผมขอคัดมาเล่าให้ท่านทั้งหลายฟัง คุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์ มี ๑๐ ข้อ ดังนี้

๑. ยิ้มอย่างไทย ใจดี มีน้ำใจ ใฝ่สันติ รักความยุติธรรม ผูกมิตร เป็นเพื่อนกับทุกคน รักธรรมชาติ
๒. มีความมั่นใจในตนเองแบบสากล แต่อ่อนน้อมถ่อมตนแบบวัฒนธรรมไทย
๓. มีความสามารถในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษ ภาษาคอมพิวเตอร์ และวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Global Literacy)
๔. รู้สิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ จิตสำนึกสาธารณะในการเมืองระบอบประชาธิปไตย
๕. ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง การรู้จักพึ่งตนเอง มีแนวทางมัชฌิมาปฏิบัติเป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่ายตามแนวพระพุทธศาสนา
๖. การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้มีทักษะการจัดการ และการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๗. การรู้จักคุณค่าของตนเอง ยอมรับในความแตกต่างแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การดูแลสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่าย
๘. การเป็นคนเก่ง ดี มีความสุข รู้จักปรับตนเองในกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างสมดุล แยกแยะและรู้เท่าทัน
๙. การมีทักษะชีวิตในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีภูมิต้านทานของจิตใจที่เข้มแข็งจนสามารถปฏิเสธกับอันตรายต่าง ๆ ที่กระตุ้น ยั่ว ให้หลงผิดได้
๑๐. มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย การดำรงรักษา ถักทอ สานต่อ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองได้

ผมขอเชิญชวนให้ท่านทั้งหลายให้ความสนใจในข้อ ๘ ผมมั่นใจว่า ข้อ ๘ สำคัญ อนาคตของชาติเราขึ้นอยู่กับ เด็กเก่ง เด็กดี เราต้องการเด็กเก่ง เด็กดี มากที่สุดเท่าที่เราจะสร้างได้และมากที่สุดเท่าที่เด็กจะคิดเองเรียนรู้เองได้

เขานิยามศัพท์ **คนดี คนเก่ง และคนมีความสุข** ไว้ดังนี้

คนดี คือ คนที่มีความรับผิดชอบ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา รู้จักประมาณตน และสามารถปล่อยวาง ลดอัตตา (VQ – Void Quotient)

คนเก่ง คือ คนที่มีสติปัญญา (IQ – Intelligence Quotient) มีจินตนาการ สามารถคิดริเริ่ม คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถพึ่งตนเองได้ มีความสามารถในการประกอบอาชีพ มีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค (AQ – Adversity Quotient) ประสบความสำเร็จได้ด้วยตนเอง มีความสามารถในการแข่งขันในสังคมโลก เป็นผู้ใฝ่รู้ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณสมบัติของการรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของโลก เป็นผู้ใฝ่รู้ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณสมบัติของการรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของโลก (Global Literacy) คือมีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาต่างประเทศและวัฒนธรรมนานาชาติ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นคุณสมบัติพื้นฐาน

คนมีความสุข คือ ผู้ที่มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตดี (EQ – Emotional Quotient) รู้จักและรักชุมชน สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

อนึ่ง ผู้เขียนเรียกเด็กไทยยุคนี้ว่า “เด็กไทยพันธุ์ใหม่” และสรุปว่า **สถานการณ์และปัญหาของเด็กไทยพันธุ์ใหม่กำลังวิกฤตและมีความซับซ้อนและรุนแรง** เนื่องจากอุดมการณ์ของรัฐที่นำระบบทุนนิยมสมัยใหม่และวัฒนธรรมโลกาภิวัตน์มาเป็นแนวทางในการบริหารประเทศยาวนานกว่า ๒๐ ปี เด็กในอดีตได้รับการดูแลหล่อหลอมด้วยกระบวนการสังคมประเพณีที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีการเติบโตอย่างสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ **เด็กพันธุ์ใหม่ถูกปล่อยปละละเลย สังคมไทยกำลังให้อาหารเด็กพันธุ์ใหม่ด้วยวัตถุนิยม เพศเสรี ยาเสพติด หนังสือลามก สถานบริการ อินเทอร์เน็ต จนค่อยๆซึมซับเข้าไปสู่พฤติกรรมและคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์** ผู้เขียนได้ศึกษา วิจัยและค้นพบ สรุปว่าในอนาคตอันใกล้นี้ **ภาพชุด (Scenario) ของเด็กไทย จะมีคุณลักษณะที่เด่นชัด ๑๒ ข้อ** ดังนี้

๑. สติปัญญา (Intellectual Quotient) มีแนวโน้มลดต่ำลงจนน่าเป็นห่วง ในรายงานการศึกษาและข้อค้นพบของมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติและสภาพพัฒนาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ชี้ตรงกันว่า **เด็กเกือบร้อยละ ๔๐ มีความเสี่ยงต่อการมีไอคิวน้อยกว่า ๙๐ ที่เข้าขั้นมีระดับสติ ปัญญาทึบ (Slow Learner)**

๒. สภาพร่างกายอ้อยแอลง ขาดภูมิคุ้มกันทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ เพราะยาเสพติด ยาบ้า บุหรี่ และเหล้า

๓. วุฒิภาวะทางอารมณ์ พฤติกรรมและการแสดงออกแฝงไปด้วยความก้าวร้าวรุนแรงในการดำเนินชีวิตและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เนื่องจากถูกกระตุ้นจากสื่อลามกอนาจาร เกมที่รุนแรง การกระตุ้นทางเพศ และอารมณ์ที่แปรปรวน

๔. เด็กวัยใสที่อ่อนเยาว์ จะเรียนรู้ทางเพศเร็วกว่าวัยที่ควรจะเป็น เด็กอายุ ๑๐-๑๑ ขวบ บางคนเริ่มเรียนรู้การมีเพศสัมพันธ์แล้ว

๕. เด็กจะแสวงหาความรู้ ความสุขและการมีเพื่อนใหม่ทางอินเทอร์เน็ต นำไปสู่การเสี่ยงอันตรายแบบใหม่ เช่น อาชญากรรมทางเพศที่ไม่มีตัวตน การหลอกลวง ความผิดปกติทางเพศ เด็กที่อ่อนแอไม่รู้ไม่เท่าทัน จะกลายเป็นเหยื่อทางเพศให้กับผู้ที่รู้ช่องทางเพศให้กับผู้ที่รู้ช่องทางและมีความชำนาญเรื่อง นี้มากกว่าเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

๖. เด็กยึดติดกับวัตถุนิยมในการสร้างคุณค่า ยึดติดกับบริโภคนิยม สินค้าราคาแพง การเสพและใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ไม่เข้าใจหรือเข้าใจเป็นรูปธรรมต่อความรัก การดูแลเอาใจใส่ของพ่อแม่ผู้ปกครองยากขึ้น

๗. ให้ความสำคัญกับตนเองมากกว่าส่วนรวม มองตนเองเป็นศูนย์กลางของความสุข ความพึงพอใจ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม การอาสาสมัครในโครงการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสอาจจะหายไป

๘. เด็กจำนวนไม่น้อยขาดรากเหง้าทางศีลธรรม ศาสนา วัฒนธรรม สูญสิ้นความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย นิยมวัฒนธรรมตะวันตกและญี่ปุ่น คลั่งไคล้ในรูปของการแต่งกาย ภาษาที่ใช้

๙. เกิดสภาวะความเครียด การกดดันจากการแข่งขัน แยกตัวจากคนในครอบครัว การพูดโทรศัพท์กับเพื่อนเป็นเวลานานมาก บ่งบอกถึงสภาวะความเครียดและไร้ความสุข

๑๐. มองความสำเร็จในตัวบุคคลมากกว่าหลักการและเหตุผล ลอกเลียนแบบโดยขาดการไตร่ตรอง

๑๑. การมีหนี้สินจนมีผลเสียต่ออนาคต นิยมเล่นการพนันบอลโดยถือว่ามีความเป็นสากล สนุกสนาน ตื่นเต้นกว่า

๑๒. ทำงานหนักไม่เป็น เด็กจำนวนไม่น้อยเติบโตขึ้นท่ามกลางความสะอึกสวาย นอนห้องปรับอากาศ อาบน้ำอุ่น ไม่ต้องทำงานหารายได้ รับผิดชอบเรื่องการศึกษาด้านเดียว

ผู้มีเกียรติ ครับ

เมื่อทราบลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องเรียนว่า ภาพชุด (Scenario) อนาคตของเด็กไทยแล้วเราจะเชื่อตามผู้ที่เกี่ยวข้องนำเสนอหรือไม่ เราจะ **สรรเสริญ ชมเชย** หรือตำหนิ กล่าวโทษผู้ใดองค์กรใด เหตุใด เด็กไทยถึงได้มาไกลมากขนาดนี้ ท่านทั้งหลายน่าจะมีความคำตอบแล้ว เพราะเราท่านก็หวังใยเด็กเท่าเทียมกัน

ที่จริง เด็กดี เด็กเก่ง ของเรา ไปแข่งขันทางวิชาการระดับนานาชาติ ได้รับเหรียญรางวัล ได้รับการยกย่องชมเชย ได้รับการยอมรับ มีอยู่หลายสิบคน ถ้านับการแข่งขันในประเทศด้วย ก็นับได้เป็นร้อย เด็กเหล่านี้คือ ตัวแทนของเด็กเก่ง เด็กดี แต่สังคมพูดถึงเด็กเหล่านี้น้อยมาก ในขณะที่เดียวกัน เด็กที่เป็นตัวแทนของเด็กไม่ดี ก็มีให้เห็นให้ได้ยินบ่อย ๆ และสื่อจะลงและถือเป็นเรื่องใหญ่ ผมสามารถหาตัวเลขว่า เรามีเด็กสร้างปัญหาเท่าใด เด็กระหว่างกลางมีเท่าใด และ เด็กดี เด็กเก่ง มีเท่าใด สำหรับผมเองคิดว่า **ไม่น่าจะยุติธรรมที่จะสรรเสริญหรือตำหนิเด็กโดยรวม** เพราะเราไม่สามารถอ้างที่มาที่ไปและไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน

เรื่อง การศึกษาของเด็ก มีหลายองค์กรหลายแห่งประกอบกันดำเนินการ เช่น โรงเรียน ชุมชน วัด หรือสถานสอนศาสนา ฯลฯ มีส่วนหนึ่งที่ผมเห็นว่า สำคัญมาก แต่ไม่ค่อยจะมีการพูดถึงกัน หรือพูดถึงกันก็พูดในประเด็นอื่น ส่วนนั้นคือ **“ครู”** ตัวผมเองให้ความสนใจกับ ครู มาก ด้วยตระหนักว่า ครู คือ ตัวแปรสำคัญตัวหนึ่งของความสำเร็จในการศึกษาทุกระดับ

ขอเรียนว่า ผมให้ความสนใจและได้เริ่มพูดเรื่อง ครู มาเป็นเวลา ๑๐ ปีแล้ว เริ่มต้น ได้ปรารภความเห็นกับปลัดกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น (จรูญ ชูลาก) กับคุณหญิงกษมา กับอธิบดีกรมวิชาการในขณะนั้น (ดร.ประพัฒน์พงษ์ เสนาฤทธิ์) ประเด็นของผมไม่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา การปฏิรูปการศึกษา หรือเรื่องที่กระทรวงศึกษาธิการได้ทำแล้วและกำลังทำอยู่และกำลังจะทำต่อไป ประเด็นของผมคือ ลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในทัศนะของคนนอกกระทรวงศึกษา

จากประสบการณ์ของผม ผมจำแนกครูออกเป็น ๒ พวก คือ

ครูอาชีพ คือ ครูที่มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู มีความรักการเป็นครูในสายเลือด รักและห่วงใยศิษย์ ประดุจลูกหลานทุกลมหายใจ รักสถาบัน เสียสละเวลาส่วนตัวเมื่อต้องเสียสละให้แก่ศิษย์ ให้แก่สถาบัน ด้วยความเต็มใจ เข้าใจ และภูมิใจ

อาชีพครู คือ ครูที่รับราชการเพื่อรับพระราชทานเงินเดือนไปวันหนึ่งเดือนหนึ่ง สอนไปตามหน้าที่ ไม่สนใจเด็ก ไม่สนใจผลสัมฤทธิ์ นอกเวลาราชการ (หรือแม้แต่ในเวลาราชการ)

ก็ไปทำอย่างอื่น (บางทีก็ทำในสิ่งไม่ดี) ส่วนใหญ่จะไม่มีความเป็นมืออาชีพ เรียนมาถึงตรงนี้ ผมมั่นใจว่า ท่านทั้งหลาย พอจะมองเห็นภาพรวมของครูในทัศนะของผมว่ามีความสำคัญ มีความหมายต่อเด็กอย่างไร ผมได้แต่เอาใจช่วยกระทรวงศึกษา ขอให้ประสบความสำเร็จในการผลิตครูอาชีพออกมารับใช้ชาติบ้านเมืองของเราให้มากที่สุด

คุณธรรมและจริยธรรม

เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ผมห่วงใย ประเทศของเราจะพัฒนา เจริญรุ่งเรือง มั่นคง ปลอดภัย สงบร่มเย็น เป็นที่ศรัทธา มีความโปร่งใสหรือไม่ มากน้อยเพียงใด มีปัจจัยสำคัญหลายอย่างเป็นเครื่องชี้วัด **ปัจจัยที่สำคัญยิ่งปัจจัยหนึ่ง คือ คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทย** กล่าวให้ชัด ก็คือ ถ้าผู้บริหารทุกระดับมีคุณธรรม และจริยธรรมพร้อมสมบูรณ์ ประชาชนก็จะได้รับประโยชน์ใหญ่หลวงและ**ประโยชน์ของประชาชนจะค่อย ๆ ลดลงตามความพร่องคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร**

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ นิยามคำว่า “คุณธรรม สภาพคุณงามความดี” นิยามคำว่า “จริยธรรม ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มาตรา ๗๗ บัญญัติว่า “รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองข้าราชการและ**พนักงานหรือลูกจ้างอื่นของรัฐ** เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่” เป็นครั้งแรกที่มีบทบัญญัติในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมปรากฏในรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดทุกคนจะต้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด มาตรานี้ นับว่าเป็นการปฏิรูป และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ราชการที่แปลกใหม่และควรแก่การยกย่องชมเชย และน่าชื่นชมอย่างยิ่ง บทบัญญัติมาตรานี้ เน้นเรื่องการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นพิเศษขระย คณะผู้ร่างรัฐธรรมนูญจะมีประสบการณ์ในเรื่องนี้ และกระทำตามความคิดเห็นของประชาชนที่ส่งเข้ามา นับว่าคนไทยโชคดีมากที่มีบทบัญญัติมาตรานี้ในรัฐธรรมนูญ เจาะจงบังคับให้รัฐต้องจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรม และจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และพนักงานหรือลูกจ้างอื่นของรัฐ

แต่ตั้งแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญจนถึงบัดนี้ จะมองเห็นชัดเจนว่า มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของบุคคลที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขแห่งรัฐธรรมนูญอยู่ในระดับใด การฉ้อราษฎร์บังหลวงยังมีอยู่ การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง การประมูลซื้อขายตำแหน่งหน้าที่ราชการ ก็มีคนพูดถึงกัน มีการสมยอมคบคิดกันในการประกวดราคาก่อสร้างและจัดซื้อ มีการหลบเลี่ยงการเสียภาษีที่ควรชำระตามกฎหมาย เป็นต้น

ยังมีอีกเรื่องหนึ่งที่น่าเป็นห่วงมาก คือ สังคมไทยมีค่านิยมยอมรับในสิ่งที่ไม่ควรยอมรับ เช่น ยกย่องเคารพนับถือคนมีฐานะดี โดยไม่สนใจว่า ผู้นั้นร่ำรวยมาอย่างไร โดยสุจริตหรือทุจริต และในทางตรงกันข้าม ค่อนข้างจะดูหมิ่นเหยียดหยามคนจน ทั้ง ๆ ที่คนจนเหล่านั้น เป็นคนดี มีศีลธรรม มากกว่าคนร่ำรวย

แต่เป็นคนไม่ดี ยอมรับว่า คนที่เรียนหนังสือมากวุฒิภาวะสูง เก่งและฉลาดกว่าคนเรียนหนังสือน้อย วุฒิต่ำ มีความเกรงใจไม่กล้าทำในสิ่งที่ควรทำ ยังผูกติดอยู่กับความเป็นเครือญาติ ความเป็นมิตร ทำให้ละเลยหลักการ หย่อนความซื่อสัตย์ เสียความเป็นธรรม มีหลายมาตรฐาน หรือไม่มาตรฐาน ค่านิยมเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหา มากมาย นับตั้งแต่การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เราจะได้เห็นจะได้ยินเสมอจากสื่อในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ระบบราชการ (การแต่งตั้ง การปูนบำเหน็จความดีความชอบ) ในระบบเศรษฐกิจก็มีปรากฏในหลายๆ เรื่อง และในวงสังคมก็มีให้เห็นอยู่เนือง ๆ

เพราะฉะนั้น ในเมื่อคุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยยังอยู่ในระดับที่เห็นกันอยู่เช่นนี้ ประกอบกับยังมี ค่านิยมที่กล่าวแล้ว การทุจริตและประพฤติมิชอบ การฉ้อราษฎร์บังหลวง และการประกอบพฤติกรรมไม่ดี ทั้งหลาย จึงยังคงอยู่กับเรา และน่าจะอยู่กับเราต่อไปอีกนาน จนกว่าเราสามารถผลักดันจิตสำนึกและวิญญาณ ของคนไทยให้ตระหนักชัดว่า การยกระดับคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการแก้ปัญหาวิกฤต ของชาติบ้านเมืองของเรา เราจะไปถึงจุดนั้นได้ไหม คำตอบก็คือ “ได้” แต่ “ยากเอาการ” และน่าจะต้องใช้ ความพยายาม ความเข้าใจ การมีส่วนร่วมและใช้เวลา ไม่น้อย สิ่งที่เราต้องทำคือ “ปลูกจิตสำนึกและ วิญญาณ” ของคนไทยทั้งหมด ให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ มหาศาลจากการมีคุณธรรมและจริยธรรม ทั้งต่อสังคมและประเทศชาติ เลิกยอมรับค่านิยมที่ไม่ควรยอมรับ เลิก “ธุระไม่ใช่” มาเป็น “ธุระของเรา” แสดงตนเองว่าสะอาดบริสุทธิ์ก่อนเป็นตัวอย่าง และช่วยกันปรุงคนอื่นให้สะอาดบริสุทธิ์มีคุณธรรม และจริยธรรม ถ้าประชาชนของประเทศซึ่งมีสิทธิและหน้าที่ในการเลือกผู้บริหารระดับต่าง ๆ เป็นผู้มีคุณธรรม และจริยธรรม ประชาชนก็จะเลือกผู้บริหารที่ก่อปรด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ฟังดูง่ายดี แต่เอาเข้าจริง อย่างที่ผมเรียนแล้วว่า “ยากเอาการ”

การปลูกจิตสำนึก ให้คนไทยทั้งหมดเปี่ยมและสมบูรณ์ด้วยคุณธรรมและจริยธรรมนั้น มีหลายวิธี วิธีหนึ่งที่ไม่ต้องลงทุนเป็นเงินเลย คือ ผู้บังคับบัญชาจะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา トラบที่ผู้บริหารระดับสูง ทำตนเป็น “แม่แบบ” ย่อมมั่นใจได้ว่า จะเกิดความศรัทธา เชื่อถือ และการยอมรับ จากผู้บริหารทุกระดับ และพร้อมที่จะปฏิบัติสืบทอดกันไป

ผมขอเสนอแนะวิธีนี้ และขอยืนยันว่า ผมได้นำวิธีนี้ไปใช้ได้ผลมาแล้ว เช่นเดียวกับวิธีใช้ “ความรัก” ในการแก้ปัญหาความยากจน

ผู้มีเกียรติ ครับ

ความซื่อสัตย์สุจริตนับรวมอยู่ในคุณธรรมและจริยธรรม ผู้ใดทรงไว้ซึ่งคุณธรรมและจริยธรรม ย่อมเป็น ผู้ซื่อสัตย์ สุจริต มีคำภาษาอังกฤษคำหนึ่ง คือ “Integrity” คำคำนี้ แปลเป็นไทยไปคนละอย่างสองอย่าง แต่เข้าใจความหมายตรงกันคือ ความซื่อสัตย์ สุจริต นั้น นอกจากพึงมีอยู่ในตนแล้วจะต้องดูแลให้ผู้ที่อยู่ รอบตัวซื่อสัตย์สุจริตด้วย ผู้รู้บอกว่า Integrity น่าจะตรงกับ อวีโรธน°

อันเป็นทศพิธราชธรรม ข้อ ๑๐

ปัญหาของชาติบ้านเมืองของเราที่ค่อนข้างจะสาหัสสากรรจ์ คือ การฉ้อราษฎร์บังหลวง พุทธศาสนา สอนว่า คนละโมภอยากได้สิ่งต่าง ๆ โดยไม่มีความชอบธรรม มีเหตุเนื่องมาจากจิตใจของคนมีกิเลส ต้องแก้ไข โดยยึดมั่นในหิริโอตตปปะ ผมมั่นใจอย่างยิ่งว่าในศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลามก็มีคำสอนในทำนองนี้

เมื่อ ๓๐ ก.ย. ๔๗ ได้มีการทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ มี ป.ป.ช. เป็นแกนกลางและมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เป็นต้น ร่วมตกลงด้วย ท่านทั้งหลายในที่ประชุมนี้อาจจะได้ชมได้ฟังจากการถ่ายทอดทางโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงแล้ว ในที่ประชุมนั้น นายกฯ ทักษิณได้กล่าวปราศรัยและให้แนวทางที่รัฐบาลจะให้ความร่วมมือกับ ป.ป.ช. เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว รัดกุม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นับว่าเป็นความริเริ่มที่ดีของ ป.ป.ช. ผมอยากขอให้พวกเราได้เอาใจใส่และเอาใจช่วยเพื่อให้อะไรๆ นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่ดี เป็นประโยชน์ต่อคนไทย นายกฯ ทักษิณได้พูดว่า ที่ประเทศออสเตรเลียเขาตั้งหน่วยงานหน่วยหนึ่งเรียกว่า Merit Protection Agency (นายกฯ ทักษิณแปลว่าหน่วยพิทักษ์คุณธรรม) และบอกกับที่ประชุมว่า จะจัดตั้งหน่วยงานนี้ขึ้นในบ้านเราบ้างที่สำนักงาน ก.พ. ผมไม่แน่ใจว่า หน่วยงานนี้จะมีหน้าที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมหรือไม่

การกำหนดมาตรฐานของคุณธรรมและจริยธรรมตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เป็นหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ของทุกระดับ ผู้นำองค์กรจะต้องเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดแผน กำหนดมาตรการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้มีอำนาจและหน้าที่กำหนดจะต้องสะอาดบริสุทธิ์ ไม่มีกิเลส นโยบาย แผน มาตรการและการปฏิบัติ จึงจะออกมาสมบูรณ์ลัดเจน ผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงมีก็จะตกไปถึงประชาชนอย่างยุติธรรม แต่ถ้าผู้มีอำนาจและหน้าที่พร้อมคุณธรรมและจริยธรรม ผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ประชาชนควรจะได้รับก็จะพร้อมลงไปด้วยตามสัดส่วน

บ้านเรามีแปลกอยู่อย่างหนึ่ง ผู้มีอำนาจออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มักจะถือว่า ตนได้รับหากยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติโดยอัตโนมัติ ยกตัวอย่างเช่น องค์กรกำหนดให้ทุกคนติดบัตรแสดงตนที่เสื้อ ทุกคนจะติดตามคำสั่ง เว้นผู้ออกคำสั่ง ไม่ติด

ขอพูดถึงอีกเรื่องหนึ่ง ไม่ใช่เรื่องเมืองไทยที่ข้าพเจ้าห่วงใย แต่เป็นเรื่องที่คนในโลกกังวล โดยเฉพาะคนในประเทศที่พัฒนาแล้ว เขาพูดด้วยความหวังใยกันว่า ภัยของมนุษย์ในปัจจุบันที่ใหญ่ที่สุดที่จะทำให้มนุษยชาติอยู่ได้หรือไม่ได้มี ๒ อย่าง

๑. ปัญหาสิ่งแวดล้อม เขาเกรงกลัวกันว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมเลวลงทุกวัน แม้จะมีการประชุมที่เรียกว่า Earth Summit มา ๒ ครั้งแล้วในปี ๑๙๙๒ และ ๑๙๙๖ ก็ยังไม่เห็นแนวโน้มว่า สิ่งแวดล้อมจะดีขึ้น

๒. ความแตกแยกระหว่างมนุษย์ ด้วยเหตุการณ์นับถือลัทธิ ศาสนา ด้วยเหตุแบ่งผิว แบ่งชั้นวรรณะ ไม่สมัครสมานกลมกลืนกัน ทำให้เกิดการรบราฆ่าฟัน

สองปัญหานี้เขากลัวกันมาก ทำให้เขานึกถึงคำทำนายของนออสตราดามุส

ผู้มีเกียรติ ครับ

ทุกครั้งที่ผมได้รับเกียรติมีผู้เชิญให้ไปพูด ตอนท้ายก่อนจบ ผมจะขออนุญาตที่ประชุมให้ผมได้บอกกับผู้ฟังถึงวลีที่ผมถนัดมันยิ่งมั้น และอยากจะเผยแพร่ให้คนไทยได้รับทราบและพิจารณา วลีนั้น คือ “เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน” ผมคิดวลีนี้ได้จากแรงบันดาลใจที่ผมได้มีโอกาสตามเสด็จฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถไปทรงเยี่ยมราษฎรตามชนบทยากไร้และห่างไกลถิ่นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ทรงมีพระราชหฤทัยมั่นแน่วแน่ที่จะทรงช่วยประชาชน ทรงเสียสละ ทรงอดทน ทรงยอมเหนื่อย ผมจึงคิดว่า คนไทยถ้วนหน้าจะทำตามรอยพระยุคลบาทด้วย ผมเห็นว่าแผ่นดินไทยมี

บุญคุณใหญ่หลวง ควรที่คนไทยพึงหวงแหนและตอบแทน การตอบแทนบุญคุณแผ่นดินไม่ยากเลย เพียงแต่
เริ่มต้นด้วยการเป็นคนดี กระทำแต่ความดี ละความชั่ว และทำจิตใจให้บริสุทธิ์เท่านั้น สิ่งที่ดีอื่น ๆ ทั้งต่อ
ตนเอง ต่อสังคมและต่อชาติบ้านเมือง ก็จะมาตามมาเอง

ผมขอจบการบรรยายเพียงเท่านี้ ขออวยพรให้ทุกคนประสบแต่ความสุขสวัสดิ
ขอขอบคุณอธิการบดี อีกครั้งหนึ่ง
